

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e;
dos. Zaur Məmmədov
"14" sentyabr 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6008006-Sosial İş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Psixologiya

Fənn proqramı: Lənkəran Dövlət Universitetinin Elmi Şurasının 30.IV.2026 tarixli qərarı ilə (prot N08)

Kodu: İF-B04

Tədris ili: I (2026-2027)

Semestr: I(Payız)

Tədris yükü: Ümumi- saat 40 saat; Auditoriya saati-14 saat (8 saat müəhazirə, 6 saat seminar)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, dərəcəsi və elmi adı: b/m Cəfərova Nahidə İbrahim qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Ə. Məmmədov k.19, LDU-nun 2saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: 1 ci gün saat 10:30-11:30

E-mail ünvanı: nahide.ceferova@gmail.com

III. Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas:

1. Bayramov Ə.S., Əlizadə Ə.Ə. Psixologiya. II nəşr., Bakı, 2002
2. Psixologiya. Prof.S.İ.Seyidov və prof. M.Ə.Həmzəyevin elmi redaktorluğu ilə. Bakı, 2007
3. Əliyev R.İ. Psixologiya. Bakı, 2003
4. Əliyev R.İ. Psixologiya tarixi. Bakı, 2006

Əlavə:

5. Baxşəliyev Ə.T. Azərbaycanda psixoloji fikrin təşəkkülü, inkişafı və müasir vəziyyəti. Bakı, 2007
6. Əlizadə Ə.Ə. İdrak prosesləri və hisslər. Psixopedaqoji məsələlər. Bakı, 2006
7. Əliyev R.İ. Tərbiyə psixologiyası. Bakı, 2006
8. Əlizadə Ə.Ə. İstedadlı uşaqlar. Psixopedaqoji məsələlər. Esselər, etüdlər. Bakı, 2005
9. Həmzəyev M.Ə, Əmiraslanova S. F. Ünsiyyətin psixologiyası. Bakı, 2007

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisindən öncə hər hansı fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Psixologiya tədris kursu "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrası nəzdində pedaqoji və sosial yönümlü ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi tədris ilinin I semestrində (8 s. Müəhazirə, 6 s. Seminar) nəzərdə tutulur.

Kursun tədrisində məqsəd qloballaşma şəraitində siyasi, iqtisadi və sosial sahələrdə baş verən dəyişikliklərin qarşısını almaq məqsədilə psixologiya elminin imkanlarından istifadənin öyrənilməsidir. Müasir dövrdə hər bir sahədə müvəffəqiyyətin təmin olunması üçün gənclərdən müstəqil, yaradıcı təfəkkür, kreativ düşüncə, eləcə də öz biliklərindən səmərəli istifadə etmək bacarıqları tələb olunur. Həmçinin dünya bazarında sağlam rəqabətin təmin olunması insanların ünsiyyət mədəniyyətinin, özünü ifadə etmə bacarığının yüksək səviyyədə olması ilə bilavasitə bağlıdır. Psixologiya kursunun tədrisi formalaşmaqda olan şəxsiyyətin potensial imkanlarının, onun idrak proseslərinin, emosional sferasının, maraq və qabiliyyətlərinin, ünsiyyət bacarıqlarının öyrənilməsi baxımından məqsədemüvafiqdir. Fənnə aid biliklərə yiyələnmək hər bir tələbəyə cəmiyyətdə baş verən hadisələri, eləcə də özünü bir şəxsiyyət kimi dərk etmək, ünsiyyət sahəsindəki çətinlikləri aradan qaldırmaq imkanı yaradır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbələrin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal-çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 14 saat, Mühazirə 8 saat, seminar 6 saat.

No	Mühazirə mövzularının məzmunu	Mü h.	Tari x
1	Mövzu. Psixologiyanın bir elm kimi xarakteristikası Plan: 1. Psixologiya psixika haqqında elm kimi 2. Psixologiya elminin sahələri və onların təsnif prinsipləri 3. Psixologiyanın tədqiqat metodları 4. Psixologiyanın təşəkkül tarixi 5. Şüur psixikanın yüksək forması kimi 6. Fəaliyyət və onun psixoloji səciyyəsi 7. Ünsiyyət və onun psixoloji səciyyəsi Mənbə: [1,2,3,4,6,9]	2	
2	Mövzu. Şəxsiyyət və onun psixoloji səciyyəsi Plan: 1. Fərd, fərdiyyət və şəxsiyyət anlayışları 2. Şəxsiyyətin mənlilik şüuru 3. Şəxsiyyətin fəallığı və onu təmin edən amillər: tələbat və onun növləri 4. Şəxsiyyətin davranış motivləri 5. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər, qrup haqqında anlayış 6. Qrupun təsnifatı Mənbə: [1,2,3]	2	

3	Mövzu. Psixi proseslər və onların formaları Plan: 1. Duyğular və onun növləri 2. Qavrayış və onun xüsusiyyətləri 3. Diqqətin psixoloji səciyyəsi və mahiyyəti 4. Hafizənin psixoloji mahiyyəti 5. Təfəkkür və onun formaları 6. Təxəyyülün psixoloji səciyyəsi 7. İradə və iradi işin əsas mərhələləri Mənbə: [1,2,3,6]	2	
4	Mövzu. Hisslər, emosiyalar və şəxsiyyətin fərdi-psixoloji xüsusiyyətləri Plan: 1. Hiss və emosiyalar haqqında anlayış 2. Hisslərin keçirilmə formaları 3. Temperament haqqında anlayış 4. Temperament haqqında təlimlər 5. Temperamentin xassələri və tipləri 6. Xarakterin mahiyyəti və əsas əlamətləri 7. Qabiliyyət haqqında anlayış Mənbə: [1,2,3,6,8]	2	
	Cəmi	8 s.	
	Seminar mövzularının məzmunu		
1	Psixologiyanın bir elm kimi xarakteristikası, şəxsiyyət və onun psixoloji səciyyəsi	2	
2	Psixi proseslər və onların formaları	2	
3	Hisslər, emosiyalar və şəxsiyyətin fərdi-psixoloji xüsusiyyətləri	2	
	Cəmi:	6 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər: Psixologiyayı öyrənməklə tələbə əsas psixoloji problemlər, psixoloji hadisələr haqqında zəruri məlumatlara yiyələnməlidir.

- Müasir psixologiya haqqında elmi biliklərə yiyələnməklə, insan psixikasının imkanları haqqında müvafiq biliklərə yiyələnməlidir;

- Ünsiyyət mədəniyyətinin formalaşdırılması, özünüqiymətləndirmənin düzgün formalaşdırılması, şüur, onun mahiyyəti və funksiyaları, şəxsiyyəti xarakterizə edən xüsusiyyətləri mənimsəməlidir;

- İdrak proseslərinin inkişaf dinamikası, emosional halların orqanizmə təsirini bilməlidir;

- Temperament tiplərinin xüsusiyyətlərini, xüsusi qabiliyyəti və istedadı xarakterizə edən xüsusiyyətləri müqayisəli şəkildə analiz etməlidir.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;

- təqdimat və müzakirə;

- debat;

- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN1. Psixologiyanın mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri və metodları haqqında müqayisəli təhlil aparır;

- FTN 2.** Fəaliyyət və ünsiyyət psixologiyasının mühüm aspektlərini izah edir;
FTN 3. Şəxsiyyət və şəxsiyyətlərarası münasibətləri təhlil edir;
FTN 4. Şəxsiyyətin idrak proseslərini (duyğu, qavrayış, diqqət, hafizə, təfəkkür, təxəyyül və nitq) elmi əsaslarla izah edir;
FTN 5. Şəxsiyyətin emosional-iradi xüsusiyyətlərini (hisslər, iradə) psixoloji problemin tədqiqində istifadə edir;
FTN 6. Şəxsiyyətin fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərini (temperament, xarakter, qabiliyyət) müqayisə və elmi əsaslarla izah edir.
- XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi:**
-
-

XV. Fənn üzrə kollokvium sualları:

1. Psixologiya psixika haqqında elm kimi
2. Psixologiyanın tədqiqat metodları
3. Şüur psixikanın yüksək forması kimi
4. Fəaliyyət və onun psixoloji səciyyəsi
5. Ünsiyyət və onun psixoloji səciyyəsi
6. Fərd, fərdiyyət və şəxsiyyət anlayışları
7. Qrupun təsnifatı
8. Duyğular və onun növləri
9. Hafizənin psixoloji mahiyyəti
10. Təfəkkür və onun formaları

XVI. İmtahan sualları:

1. Psixologiya psixika haqqında elm kimi
2. Psixologiya elminin sahələri və onların təsnif prinsipləri
3. Psixologiyanın tədqiqat metodları
4. Psixologiyanın təşəkkül tarixi
5. Şüur psixikanın yüksək forması kimi
6. Fəaliyyət və onun psixoloji səciyyəsi
7. Ünsiyyət və onun psixoloji səciyyəsi
8. Fərd, fərdiyyət və şəxsiyyət anlayışları
9. Şəxsiyyətin mənlilik şüuru
10. Şəxsiyyətin fəallığı və onu təmin edən amillər: tələbat və onun növləri
11. Şəxsiyyətlərarası münasibətlər, qrup haqqında anlayış
12. Qrupun təsnifatı
13. Duyğular və onun növləri
14. Qavrayış və onun xüsusiyyətləri
15. Diqqətin psixoloji səciyyəsi və mahiyyəti
16. Hafizənin psixoloji mahiyyəti
17. Təfəkkür və onun formaları
18. Təxəyyülün psixoloji səciyyəsi
19. İradə və iradi işin əsas mərhələləri
20. Hiss və emosiyalar haqqında anlayış

21. Hisslərin keçirilmə formaları
22. Temperament haqqında təlimlər
23. Temperamentin xassələri və tipləri
24. Xarakterin mahiyyəti və əsas əlamətləri
25. Qabiliyyət haqqında anlayış

Psixologiya fənninin sillabusu 6008006- Sosial iş ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 14 sentyabr 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol №01).

Fənn müəllimi: b/m N.İ. Cəfərova

Kafedra müdiri: dos. A.X. Əliyev